

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
Навчально-науковий інститут педагогіки і психології
Кафедра соціальної педагогіки

Силабус освітнього компонента

ПЕДАГОГІКА

Назва курсу	Педагогіка
Веб-сайт для курсу	http://do.luguniv.edu.ua/ http://do1.luguniv.edu.ua/
Мета й завдання курсу	<p>Мета – засвоєння здобувачами вищої освіти знаннями теоретичних основ сучасної педагогічної науки й уміннями, що необхідні для ефективної організації виховання в умовах становлення національної системи освіти в Україні.</p> <p><i>Завдання курсу:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • формування системних знань про різноманітні теорії, концепції педагогіки; • формування основ педагогічного мислення, здатності осмислювати і аналізувати педагогічну дійсність; • формування готовності до педагогічної праці на гностичному, комунікативному, операційному рівнях; формулювання і вирішення завдань, що виникають в ході науково-дослідної та практичної діяльності; формування відповідального, творчого ставлення до практичної діяльності; моделювання та розв'язування педагогічних ситуацій; • формування творчої всебічно розвиненої особистості здобувачі вищої освіти – майбутнього фахівця з соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології.
Тривалість курсу	<p>3,5 кредитів, 105 годин</p> <p>Лекції – 20 год. (денна форма навчання), 6 год. (заочна форма навчання)</p> <p>Практичні заняття – 20 год. (денна форма навчання), 6 год. (заочна форма навчання)</p> <p>Самостійна робота – 65 год. (денна форма навчання), 93 год. (заочна форма навчання)</p>
Результати навчання	<p>Вивчення курсу сприяє:</p> <p><i>Формуванню інтегральної компетентності:</i> здатності вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки і практичної психології або у процесі навчання, що передбачає застосування певних соціальних, соціально-педагогічних та психологічних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p><i>Набуттю загальних компетентностей:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. - Здатність планувати та управляти часом. - Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. - Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. - Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. - Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків. <p><i>Спеціальних компетентностей;</i></p>

- Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.
  - Здатність розробляти шляхи подолання соціальних, соціально-педагогічних, психологічних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення, здійснювати просвітницьку та профілактичну діяльність відповідно до запиту та особливостей цільової аудиторії.
  - Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів професійної діяльності.
  - Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері, здійснювати соціально-виховну та анімаційну діяльність з різними категоріями клієнтів, дітьми та молоддю з особливими потребами.
  - Здатність до оцінювання результатів та якості професійної діяльності у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології; особистісного та професійного розвитку й саморозвитку, подальшої освіти й самоосвіти.
- Вивчення курсу повинно забезпечити досягнення здобувачами таких програмних результатів навчання:
- Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.
  - Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.
  - Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.
  - Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення профілактичних та просвітницьких заходів, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо відповідно до вимог замовника, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.
  - Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань.
  - Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.
  - Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.
  - Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу; пропонувати власні способи вирішення соціальних, соціально-педагогічних та психологічних задач і проблем, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
  - Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин; складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.
  - Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних, гендерно-вікових та інших відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.
  - Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей; використовувати методи

	<p>соціально-виховної та анімаційної діяльності у роботі з різними категоріями клієнтів, дітьми та молоддю з особливими потребами.</p> <p>- Відповідально ставитися до особистісного та професійного розвитку й саморозвитку, подальшої освіти й самоосвіти.</p> <p><i>Soft skills:</i> уміння вирішувати складні проблеми; контекстне мислення; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; вміння прогнозувати; гнучкість, швидка адаптація до змін, оцінка та прийняття рішень та ін.</p>
<p>Теми</p>	<p>Тема 1. Педагогіка – наука про виховання людини. Ретроспективний огляд розвитку педагогіки як науки. Виникнення педагогіки та вимоги гармонійно розвиненої особи, які витікають з логіки соціального і технічного прогресу. Розгляд педагогічного процесу як цілісності з позицій системного підходу.</p> <p>Тема 2. Методологія і методи педагогічних досліджень. Загальнонауковий рівень методології педагогіки. Конкретно-методологічні принципи педагогічних досліджень. Організація педагогічного дослідження. Система методів і методика педагогічного дослідження</p> <p>Тема 3. Предмет і завдання педагогіки. Предмет і об’єкт сучасної педагогічної науки. Система педагогічних наук. Зв’язок педагогіки з іншими науками.</p> <p>Тема 4. Основні категорії педагогіки. Поняття «виховання» у широкому та вузькому сенсах, у широкому та вузькому педагогічному значеннях. Навчання як складова педагогіки. Види освіти у сучасному світі. Допоміжні категорії педагогіки.</p> <p>Тема 5. Розвиток, соціалізація та виховання особистості. Розвиток особи як педагогічна проблема. Суть соціалізації і її стадії. Виховання і формування особи. Роль навчання в розвитку особи. Чинники соціалізації і формування особистості. Самовиховання в структурі процесу формування особи</p> <p>Тема 6. Розвиток і формування особистості. Складові розвитку особистості сьогодення. Рушійні сили розвитку особистості. Чинники, що впливають на формування підростаючого покоління.</p> <p>Тема 7. Виховання в цілісному педагогічному процесі. Виховання як спеціально організована діяльність по досягненню цілей освіти. Цілі і завдання гуманістичного виховання. Особа в концепції гуманістичного виховання. Закономірності і принципи гуманістичного виховання</p> <p>Тема 8. Мета і завдання виховання. Філософсько-світоглядна підготовка підростаючого покоління. Цивільне виховання в системі формування базової культури особистості. Розумове виховання. Формування основ етичної культури особистості. Трудове виховання і професійна орієнтація школярів. Формування естетичної культури особистості. Виховання фізичної культури особистості.</p> <p>Тема 9. Виховання базової культури особистості. Поняття «культура», «професійна культура фахівця з соціальної роботи». Напрями формування культури особистості в сучасному світі.</p> <p>Тема 10. Загальні методи виховання. Сутність методів виховання і їх класифікація. Методи формування свідомості особистості. Методи організації діяльності і формування досвіду суспільної поведінки особистості. Методи стимулювання і мотивації діяльності і поведінки особистості. Методи контролю, самоконтролю і самооцінки у вихованні. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів виховання</p>

	<p>Тема 11. Система освіти в Україні. Методологія та теорія неперервної освіти як концептуальна основа формування інтелектуального потенціалу держави. Складові системи освіти в Україні.</p> <p>Тема 12. Колектив як об'єкт та суб'єкт виховання. Ідеї А. Макаренка про дитячий колектив. Сутність і організаційні основи функціонування дитячого колективу. Етапи і рівні розвитку дитячого колективу. Основні умови розвитку дитячого колективу.</p> <p>Тема 13. Колектив і особистість. Діалектика колективного і індивідуального у вихованні особи. Формування особи в колективі - провідна ідея в гуманістичній педагогіці.</p> <p>Тема 14. Виховні системи. Структура і етапи розвитку виховної системи. Зарубіжні і вітчизняні концепції виховання, сучасні виховні системи. Дитячі суспільні об'єднання у виховній системі школи.</p> <p>Тема 15. Цілі виховання. Залежність цілей виховання від засобів виробництва матеріального добробуту. Напрями виховання гармонійно розвинутої людини.</p> <p>Тема 16. Принципи виховання. Принцип гуманізму в процесі виховання сучасної людини. Принцип особистісного підходу. Принцип толерантності, людяності та ін..</p> <p>Тема 17. Сутність, зміст і процес виховання. Формування національної свідомості. Забезпечення духовної єдності поколінь, шанобливого ставлення до культури, звичаїв, традицій. Формування творчої, працелюбної особистості.</p> <p>Тема 18. Технологія виховання. Поняття педагогічної технології. Основні якості сучасної педагогічної технології. Класифікація сучасних педагогічних технологій.</p> <p>Тема 19. Форми організації виховного процесу. Загальна характеристика форм виховання та їх класифікація. Основні дії суб'єкту виховання при організації виховного процесу. Вибір форм виховання.</p> <p>Тема 20. Місце і роль сім'ї у вихованні дітей. Пріоритет загально-людських і національних морально-духовних цінностей у змісті сімейного виховання. Педагогічна культура батьків.</p>
Орієнтація (на кого розрахований курс)	для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти здобувачі спеціальності 231 Соціальна робота, освітня програма «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія»
Резюме викладача	Краснова Наталія Павлівна – доцент кафедри соціальної педагогіки, кандидат педагогічних наук, доцент. http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Krasnova-Nataliya-Pavlivna.pdf
Інформація для підтримання зв'язку з викладачем	Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота, освітня програма «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія» можуть отримати, звернувшись безпосередньо до викладача, який проводить заняття, або з письмовим запитом на електронну пошту викладача за адресою: e-mail: krasnova.natulya@gmail.com
Попередня підготовка	«Усна й письмова комунікація та академічна риторика», «Україна в контексті європейської історії та культури».
Як навчатися?	Вивчення курсу передбачає формування фахових компетентностей, які складають важливе підґрунтя професійної компетентності здобувачів

	<p>першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота за освітньою програмою «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія»</p> <p><i>Лекція</i> передбачає взаємодію лектора зі здобувачами при розкритті системи уявлень щодо тих чи інших явищ, процесів, понять курсу, допомагає здобувачам осмислити проблему й дійти певного висновку, спонукає їх до цілеспрямованої практичної діяльності.</p> <p><i>Практичне заняття</i> передбачає організацію викладачем детального розгляду здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування через індивідуальне виконання відповідно до сформульованих завдань.</p> <p><i>Самостійна робота</i> здійснюється як під час аудиторних, позааудиторних занять, без участі викладача, так і під його безпосереднім керівництвом. Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою освітнього компонента.</p> <p>Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, відбувається за процедурою визнання результатів навчання (http://surl.li/bihoc).</p>
<p>Навчальні матеріали</p>	<p style="text-align: center;">Базові:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Бех М. Особистісно орієнтовані технології навчання в початковій школі. <i>Початкова школа</i>. 2017. № 6. С. 36–40. • Зайченко І.В. Педагогіка. Підручник. К.: Ліра-К., 2020. 608с. • Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2017. 260 с. • Козловський Ю.М, Дольнікова Л.В. Педагогіка: Львів. «Львівська політехніка, 2018. 32с. • Педагогіка / Ортинський В.Л., Козловський Ю.М., Дольнікова Л.В. Львів : Львівська політехніка, 2020. 358 с. • <u>Педагогіка: інформаційний виклад [Текст] : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / А. Б. Рацул, Т. Я. Довга. Київ : Слово, 2017. 344 с. 7.</u> • Пащенко М, Красноштан І. Педагогіка. Київ : Центр навчальної літератури. 2021. 228 с. • Саух П. Ю. Від розбалансованості до синергії освітнього процесу: проблеми і перспективи. <i>Горизонт духовності виховання: колективна монографія / The Horizon of Spirituality of Education: collective monograph.</i> / Уклали й підготували Йонас Кевішас та Олена М. Отич. Вільнюс : Žuvėdra, 2019. С. 74-91. • Сикорський П. Нова педагогіка : підручник. Львів : Львівська політехніка. 2021. 540 с. • Стражнікова І. В. Педагогіка: матеріали до хрестоматії з дисципліни. Івано-Франківськ : НБ ПНУ, 2017. 26 с. • Червінська І. Б. Методика виховної роботи : хрестоматія. URL : http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=5296. • Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки : підручник. Київ .: Центр навчальної літератури. 2019. 248 с. • Bartolomé L. Understanding Policy for Equity in Teaching and Learning:

A critical Historical Lens. *Language Arts*, 85 (5), May 2018, pp. 376-381.

- Rosett A., Vaughan F. Blended learning. CEO Epic Group plc, 52 Old Steine, Brighton 2017. URL: <http://www.obs.ru/interest/publ/?thread=57>.
- Dennen V. P., Bonk C. J. We'll Leave the Light on for You: Keeping Learners. *Flexible learning in an information society*; comp. and ed. B. H. Khan. London: INFOSCI, 2017. P. 64–74.

Додаткові:

- Бех М. Особистісно орієнтовані технології навчання в початковій школі. *Початкова школа*. 2017. № 6. С. 36–40.
- Барабаш Ю. Г. Педагогічна майстерність: навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 392 с.
- Варій М., Ортинський В. Основи психології і педагогіки : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури. 2021. 376 с.
- Довга Т. Я. Імідж і здоров'я: термінологічний словник : навчальний посібник / автор-укл. Т. Я. Довга. Харків: ФОП Озеров Г. В., 2017. 72 с.
- Копчук-Кашецька М. С. Методика виховної роботи : хрестоматія. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=7480>.
- Кіндратюк Б. Д. Педагогіка: матеріали до хрестоматії з дисципліни. Івано-Франківськ : НБ ПНУ, 2018. 26 с.
- Лавринченко Н. М. Проблеми і перспективи реформування освіти України на компетентнісних засадах. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. 2017. Вип. 1 (33). С. 10–17.
- Рацул А. Б., Довга Т. Я. Педагогіка: інформаційний виклад: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Київ : Слово, 2017. 344 с.
- Рацул А. Б., Довга Т. Я. Педагогіка: інформативний виклад: навчальний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2018. 344 с.
- Лисенко А. В. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Полтава : ПолтНТУ, 2018. 102 с..
- Лисенко Н.В. Педагогіка початкової школи: матеріали до хрестоматії з дисципліни. Івано-Франківськ : НБ ПНУ, 2018. 27 с.
- Models of blended learning. URL: <http://www.dreambox.Com/blog/6-models-blended-learning>.
- Bielawski L., Metcalf D. Blended eLearning: Integrating Knowledge, Performance Support, and Online Learning. Amherst: HRD Press, 2018. 350 p.
- Dennen V. P., Bonk C. J. We'll Leave the Light on for You: Keeping Learners. *Flexible learning in an information society*; comp. and ed. B. H. Khan. London: INFOSCI, 2017. P. 64–74.

	<ul style="list-style-type: none"> • Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua • Національна академія педагогічних наук України URL: https://naps.gov.ua/ua/ • Державна служба статистики України URL: http://www.ukrstat.gov.ua/ • Офіційний портал Верховної Ради України. URL: https://www.rada.gov.ua/ • Міністерство освіти і науки України URL: https://mon.gov.ua/ua • Міністерство соціальної політики України. URL: https://www.msp.gov.ua/ • Бібліотека Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: http://libr.luguniv.edu.ua/ • Цифровий репозиторій Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/ 		
Необхідне устаткування	Наявність мультимедійного обладнання, доступу до мережі Internet.		
Спільні / індивідуальні види навчальної діяльності	Лекція (оглядова/тематична; лекція-бесіда, лекція-візуалізація) Практичні заняття (презентація / дискусія / повідомлення / виконання вправ та завдань/ самостійна робота з джерелами інформації		
Форми контролю	<p><i>Методи самоконтролю:</i> уміння самостійно оцінювати свої знання</p> <p><i>Поточний контроль</i> здійснюється за допомогою тестування; усного опитування; письмового контролю, контрольна модульна робота.</p> <p><i>Підсумковий контроль</i> – екзамен.</p> <p>Підсумковий контроль є сумою оцінок, отриманих здобувачем за виконання практичних завдань, контрольних модульних робіт, завдань для самостійної роботи. Максимальна оцінка становить 100 балів. Мінімальна кількість балів для отримання екзамену – 50.</p>		
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду діяльності)	Вид діяльності	Критерії оцінювання	Бали
	Виконання практичних занять	Всі завдання виконані вчасно, обгрунтовані, повні, вірні, з використанням основної та додаткової літератури.	0-60
	Виконання завдань для самостійної роботи	Всі завдання виконані вчасно, обгрунтовані, повні, вірні, з використанням основної та додаткової літератури, носять творчий характер. Представлені вчасно для перевірки викладачем.	0-20
	Контрольні модульні роботи	Представлено вірні й повні відповіді на тестові завдання модульного контролю	0-20
	Усього за курс	100	

		Критерії рейтингу			
		Шкала оцінювання: національна та ECTS			
		Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
				для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
		90 – 100	A	відмінно	Зараховано
		83-89	B	Добре	
		75-82	C		
		63-74	D		
		50-62	E	Задовільно	
		21-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
		0-20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Формат і політика курсу	<p>У курсі «Педагогіка» логічно об'єднані тематичні блоки, що включають лекції, практичні заняття, поточні тестування, контрольні модульні роботи, консультації, спрямовані на формування програмних результатів. Практичні заняття включають елементи опитування, письмового тестування, бесід та обговорення, виконання практичних завдань та завдань для самостійної роботи.</p> <p>Здобувач і викладач несуть спільну відповідальність для досягнення мети курсу, поважають один одного, неупереджено ставляться до думок і позицій інших щодо тих чи інших питань курсу.</p> <p>Викладач консультує здобувача щодо роз'яснення змісту і особливостей виконання практичних завдань, завдань для самостійної роботи, питань, які були недостатньо зрозумілі під час вивчення курсу.</p>				
Забезпечення виконання принципів академічної доброчесності	<p>У процесі роботи необхідно дотримуватися Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/polojakademdobro2.pdf), відповідних принципів академічної доброчесності.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Письмові роботи, презентації мають бути авторськими, оригінальними. - Письмові роботи мають бути оформлені згідно встановлених правил, з урахуванням вимог до цитування, подання відповідних покликань. - Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. 				
Feedback курсу	<p>Зворотній зв'язок здійснюється на основі чату, системи повідомлень на сторінці курсу на освітньому порталі ЛНУ імені Тараса Шевченка – Digital Office, за допомогою платформ Google Meet, Microsoft Teams.</p>				